

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ius Ecclesiasticum

Wiestner, Jacob

Monachii, 1705

VI. De Consensu Apostolico, ad rerum Ecclesiasticarum Alienationem
requisito.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62668](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62668)

Peruenit 4. de Empt. & vendit. n. 10. Imola
ibid. n. 10. Gaill. l. cit. à n. 7. & alio-
rum communior Opinio est, fundata in
c. cit. & ratione; quòd, cum tanti tem-
poris lapsus tituli præsumptionem in-
ducit, idem statuendum sit de præsum-
ptione solennitatis, ad illius iustitiam ne-
cessaria. Hanc tamen præsumptionem
Juris & de Jure non esse; atque idcirco
in contrarium, siue defectus solennitatis
probationem admittere, ex communi
DD. sensu advertit cit. Gaill. n. 12.

ARTICULUS VI.

De Consensu Aposto-
lico, ad rerum Ecclesia-
stasticarum Alienatio-
nem requisito.

SUMMARIUM.

96. Sine isto Ecclesiarum res laicis sub-
mitti,
97. Et immobiles ac pretiosa alienari
nequeunt;
98. Ut sine eo facta alienatio irrita,
99. Et variis penis obnoxia sit?
100. Nisi res immobiles modica aut pa-
rum utiles sint.
101. Consensus Paps necessarius est ad
alienationem, antiquò Jure per-
missam.
102. Eum solum sufficere, asserentium,
103. Et negantium Opiniones referun-
tur,
104. Et conciliantur ope distinctionis.
105. Papa in alienationem damnosam
consentire non presumitur:
106. Neque licitè potest,
107. Presertim, si bona sint Camera A-
postolica.
108. In alienationem utilem consentire

- non solet ad informationem se-
lius alienantis:
109. Specialem tamen consensum præ-
stans supplet solennitates:
 110. In specie Tractatum & Consensum
capituli & superioris.
 111. Vis clausula, si ita est.
 112. Jus, consensum Apostolicum exi-
gens, usu receptum asserman-
tium,
 113. Negantiumque varia Opiniones.
 114. Eaque de re sensus DD. Germania
nostra.
 115. Refertur tenor Juramenti prela-
torum de non alienando,
 116. Ejusque recens explicatio consuta-
tur.
 117. Non afficit alienationes, Jure per-
missas sine solennitate.
 118. Eò sine ista prohibitas comprehen-
dit.
 119. Alia expositio ejus Juramenti.

Antiquò Jure proditis Ecclesia-
sticæ alienationis solennitati-
bus cum tempore accessit Con-
sensus sedis Apostolicæ: sine
cujus speciali licentia & consensu capituli
sui, Prælati aliique Rectores Ecclesiarum
bona immobilia, seu jura illarum, laicis
submittere seu subijcere: illos Patronos
& Advocatos siue suarum Ecclesiarum
rerumque & jurium defensores constitue-
re: eosque quasi dominos aut superiores
recognoscere, à Gregorio X. in Concilio
Lugdunensi prohibiti sunt, & super ejus-
modi concessionibus, & alienationibus
celebrati contractus, hisque firmandis ad-
jecta juramenta &c. irritata, ut refertur
c. Hoc consulisimo 2. in 6.

Badem Apostolici Consensus solen-
nitas ad alias rerum Ecclesiæ immobilium
& mobilium pretiosarum alienationes
postea generaliter à Paulo II. requisita est
famige-

Gg ;

- famigeratâ illâ, atque in libris scholisquæ & utroque Foro celebrata *Constitutione*, quæ incipit: *Ambitiosa & Extravag. Unicâ*, inter communes refertur. Eâ memoratus Papa imprimis prohibet quamcumque alienationem, quâ ejusmodi res sine bona sine consensu Apostolico transferuntur. Deinde excipit tres casus alienationis sine ejusmodi consensu permiffa: scilicet locationem infra triennium: Infeudationem & Emphyteusim, in casibus Jure permiffis & de bonis in Feudum vel Emphyteusim dari solitis ab antiquo, cum evidenti utilitate faciendam: & alienationem fructuum, qui servandò servari non possunt. Postea, extra hos casus
98. De rebus seu bonis Ecclesiarum, inconsulto Romanò Pontifice factam quamcumque alienationem nullius omnino roboris vel momenti, hoc est, ipsò Jure irritam esse, decernit ita: ut ejusmodi res & bona sic alienata ad suas Ecclesias liberè debeant reverti. Denique, tam alienantem, quàm alienatas ejusmodi res & bona recipientem, excommunicationis sententiâ ferit: & alienantem insuper, si Episcopus vel Abbas sit, Ecclesiæ suæ ingressu omnino interdictum: & si in interdicto sex menses perseveret, à regimine & administratione suæ Ecclesiæ suspensum: inferiores autem Prælatos & Rectores, prælaturis, dignitatibus, beneficiis, officiis & administrationibus suis ipsò factò privatos esse, decernit. De qua *Constitutione Extravag. fati*s

Convenit inter DD. primò, eâ prohibitas esse omnes species alienationis & omnia pacta, quibus rei immobilis aut mobilis pretiosæ dominium, non tantùm directum, sed etiam utile, usufructus, aut jus in re in alterum transfertur; quia eâ non tantùm Venditio &c. sed etiam Emphyteusis, Locatio ultra triennium, Hypotheca, aliisque similes contractus pro-

hibentur, Barbosa in *Extravag. cit. n. 5.*
 Convenit inter eosdem secundò, in consensu Apostolico, non tantum in contractu Feudali & Emphyteutico, tribus casibus relatis, sed etiam in rei modica & Ecclesiæ inutilis distractione, *can. Terrulas, 12. q. 2.* & aliis casibus Jure antiquò sine solennitatibus permiffa alienationis, non requiri, Barbosa *ibid. n. 14. & de Off. Episc. alleg. 95. à n. 50.* Donatus *Tom. 1. Prax. Regul. p. 2. tract. 14. à q. 35.* Quod de dispositione *can. Terrulas cit.* à S. Congreg. Cardinal. Trident. Interpp. iteratò declaratum, testis est Fagnanus in *c. Nulli cit. n. 25.*

Dubium autem & controversia inter eos est primò, an consensus Apostolicus etiam exigatur ad alienationem, quæ exigente aut suadente justâ causâ & adhibitis Juris solennitatibus fit. Ratio dubitandi est; quòd *cit. Extravag.* sine consensu illo fieri prohibeantur alienationes, præterquam in casibus à Jure permiffis, cum ergo immobilium & mobilium pretiosorum alienatio, exigente aut suadente justâ causâ & solennitatibus intervenientibus, à Jure permiffa sit, his cum illa concurrentibus, Apostolici consensûs interventu, sicut olim, sic & hodie opus esse, non videtur Panormit. Navarro & Rebuffio in *suis Tractat. de Alienat. rer. Eccles. omnibus n. 2.* Quorum Opinio non parùm ex eo confirmatur, quòd, si hoc etiam casu necessarius esset consensus Apostolicus, exceptio illa, *Præterquam in casibus à Jure permiffis*, nihil operaretur; ac proinde otiosa & inutilis foret, contra *c. In iis 30. de Privileg. & communem sensum DD. legis etiam pœnalis & odiosæ*, ne otiosa evadat, interpretationem latam sustinentium, *arg. c. Si civitas 17. de Sent. excom. in 6. c. 6. §. fin. de Usuris in 6. junctâ Glossâ in §. fin. cit. V. Aliter jacta.*

Nihilò

Nihilominus, cum immobilia aut mobilia pretiosa alienantur, ultra justam causam & antiqui Juris solennitates, regulariter consensum Apostolicum *Extravag. cit.* requiri, cum Quaranta in *Summa Bullar. V. Alienatio, a. n. 5.* & M. Ant. Genuensi *Prax. Curia Archiepisc. Neapol. cap. 85, n. 2.* probabilius defendunt Tamburin. *Tom. 3. de Jure Abbat. disp. 13. q. 9. n. 1.* Donatus *Tom. 1. Prax. Regul. p. 2. tract. 14. q. 23. n. 1.* & Wagnereck in *Extravag. cit. Not. 4. in fine* id aliorum DD. frequentiori calculo, observantia & Stylò seu praxi curiæ Romanæ receptum asserentes, sèquæ fundantes in eadem *Constitutione*, quæ memoratus Papa indemnitati Ecclesiarum, quæ bonorum suorum alienationibus, à suis Prælatibus & Rectoribus sæpe attentatis, passim magna detrimenta passa sunt, consulere volens, in posterum alienationes quascunque fieri prohibuit, Romanò Pontifice inconsultò: itaque sibi & successoribus suis reservavit cognitionem justæ causæ, ad Canonicam alienationem requisitæ; quia, si rerum Ecclesiasticarum distractio generaliter in omnibus casibus, in quibus de antiquo, etiam *cit. Extravag. novò Jure sine consensu Apostolico fieri posset*, per eam contra Papæ intentionem & Procæmii tenorem, parùm fuisset consultum indemnitati Ecclesiarum: & Prælatorum, Ecclesiastica bona cum Divini cultûs detrimento usurpare præsumptum, ambitiosæ cupiditati non satis occursum; cum illarum Prælatibus & Rectoribus non minus licitum post illam esset, quàm fuit antè, ut rectè advertit Fagnanus in *c. Nulli 5. n. 15.* Unde in contrarium allatæ rationis confirmatio non adverfatur.

Ipsa etiam ratio majorem veri speciem, quàm vim habet; quia *Extravag. cit. Verbis, Præterquam in casibus à Jure permissis*, expressa exceptio restringenda:

& non ad omnes recensitos, sed duos duntaxat immediatè præcedentes, Feudalem & Emphyteuticum contractus, referenda est ita; ut per eam non Regula de non alienando, sed ea tantùm, quæ de rebus Ecclesiæ in Feudum aut Emphyteusim non concedendis est, limitetur, ut cum *cit. Fagnano observat Pirching ad hanc Rubric. n. 54.* & evincit ratio Resolutionis, atque inde etiam non obscurè constat; quòd ea exceptio duobus illis contractibus: ipsi verò subjiciantur verba, *Ac de rebus, & bonis in Emphyteusim ab antiquo concedi solitis, cit. Fagnanus n. 14. & Donatus n. 5.*

Accedit; quòd exceptio illa, etiam si ad omnes, non tantùm ad duas proximè præcedentes alienationis species referretur, tamen, ne evaderet otiosa, de ejusmodi alienationibus Jure antiquo sine solennitatibus permissis & hæctenus explicatis, intelligenda potiùs, quàm ad eas, quæ præter justam causam etiam solennitates exigunt, esset referenda; & non obscurè referatur à Barbofa in *Extravag. cit. n. 14.*

Dubium & controversia inter DD. ^{102.} secundo est, an ad valorem alienationis post *cit. Constitutionem Paulinam*, præter assensum Apostolicum, necessaria sit justæ causa, aut antiqui Juris solennitates. Ratio dubitandi pro Affirmativa est partim; quòd ejus conditor Paulus II. expressè omnes Prædecessorum suorum constitutiones, prohibitiones & decreta alia, super rerum Ecclesiasticarum alienatione edita, innovavit; ac proinde iis præscriptas solennitates omnes voluerit observari: partim verò; quòd credibile non sit, Romanum Pontificem, qui Jura tuetur, solennitates multis vigiliis & laboribus excoGITatas, unò verbò & præsertim *Constitutione*, eundem, quem ipsa, finem spectante, subvertere voluisse, ut habent textus

e. Eccle-

o. *Ecclesia 57. §. Neque enim de Electione. l. 1. §. l. Si quando 33. pr. C. de Inofficio test.* Pro Negativa autem imprimis est; quod Papa sit omnium Ecclesiarum Caput, *can. Inprimis 7. §. Contra hoc, 2. q. 1. & supremus ac plenarius illarum administrator arg. c. Licet. de Præbend. in 6. deinde; quod solennitates omnes introductæ aut firmatæ sint decretis Conciliorum, quæ Papæ sunt inferiora, *can. Nemo 23. can. Cuncta per Mundum 9. q. 3. aut summorum: pontificum, ipsius Pauli & pariter eo potestatis Prædecessorum, Constitutionibus: inferior autem superiorem ligare nequeat, can. Inferior 4. dist. 21. & c. Cum inferior. 6. de Majori. & Obedi. & par etiam parem; cum in eum non habeat imperium, c. Innotuit 20. §. Quamvis, de Electione §. l. Nam & magistratus 4. ff. de Recept. arbitr. atque idcirco eum Legalis aut Canonice dispositionis obligatione contringere non possit, Barthol. Peretti. in *Extravag. Ambitiosa cit. V. Prædecessorum, n. 5.***

Rationibus his in utramque partem allatis, aliquid tribuendum: & de controversia, distinctionis ope pronuntian- dum, existimo: &

104. Primò quidem cum *citr. Quaranta n. 7. in fine M. Ant. Genuensii cap. 106. n. 6. & Donato q. 26. n. 3.* etiam post Constitutionem Paulinam, pro irrita nullaque habendam censeo quamcunque rerum Ecclesie immobilium alienationem, quam non exigit necessitas, neque utilitatis aut alia iusta causa suadet, etiam cum consensu Apostolico factam: idque propter defectum Voluntatis & Honestatis,

105. Illius quidem sive Voluntatis approbandi alienationem faciendam sine iusta causa; hanc enim exigere, & an iusta causa subsit, cognoscere Papa solet, prævia delegatione in personas aliquorum, in dignitate Ecclesiastica constitutorum;

qui inquirent; an alienationis concessio cedat in evidentem Ecclesie Utilitatem: & si ita apparuerit, interpositò decreto nomine Sedis Apostolicæ ad illam aliam sum præstent, Riccius in *Praxi dec. 44. & Barbosa cit. alleg. 95. n. 71.* Neque in Ecclesiarum præjudicium vel damnum quidquam concedere intendit, aut præsumitur; cum, quidquid agitur à Papæ bene sanctæque agi, & suprema eius auctoritas, non nisi exigente aut suadente iustâ causâ, interponi consuevit; atque insuper in terris licitum non sit, de Sedis Apostolicæ iudicio iudicare, *can. Neminus 17. q. 4. vel ipsius sententiam retractare: propter Primatum, Romanæ Ecclesie à Beato Petro divinitus collatum, ut advertebat Præpositus in can. 1. dist. 10. quod Redoanum de Reb. Eccles. non alien. dist. 30. casu 4. n. 43.*

Hujus autem, sive Honestatis equum sicut res Ecclesie sine causa alienandam, sic etiam sic faciendas earum distractiones approbandam, graviter peccat; quod rerum Ecclesie principalis quidem administrator sit; eas tamen tenetur conservare, pro promovendo ex ipsarum fructibus & proventibus cultu Divino, ministrorum salariis, alimentis pauperum, aliisque Ecclesiarum & egentium necessitatibus vel usibus; juxta *can. 1. can. Sacrum 15. can. Aurum 70. Ec. 12. q. 2. & illud Christi, Pasce Oves meas, Joan. cap. 21. v. 17.* non prohibitu voluntatis sua ducere vel usurpare possit.

Confirmatur; quia ad hoc in Ecclesia Romana, præ aliis immediatè ipsi subiecta, cavendum, ex Pii V. *Motu proprio* ex certa scientia & de Apostolicæ potestatis Plenitudine, atque de S. R. E. Cardinalium in Consistorio secreto Consilio, & unanimiti Consensu 4. *Calend. Aprilis 1567. edito*, memorati Cardinales singuli, inter primis in sua ad ejus dignitatis Eminen-

nam promotione & assumptione Pilei, se-
 terras & loca quæcunque ad jus, proprie-
 tatem, & dominium sedis Apostolicæ
 pertinentia, ad eamque devoluta & ejus
 Cameræ incorporata, non alienaturos, aut
 in eorum alienationem consenturos: deinde,
 sede Apostolica vacante, in Conclavi
 de eadem *Constitutione*, per quemlibet
 eorum, qui in Romanum Pontificem eli-
 getur, inviolabiliter observanda, juramen-
 tum præstant. Idem, qui ad summi Pon-
 tificatus fastigium evehitur, post suam
 assumptionem promittere ac jurare: &
 hujusmodi promissionem ac juramen-
 tum, post suam Coronationem speciali-
 bus literis ejus confirmatoriis iterare de-
 bet, vi ejusdem *Constitutionis* Pianæ, à
 Gregorio XIII. Sixto V. & Innocentio
 IX. innovatæ & confirmatæ, ut refert
 Franc. Leo *Theſaur. Fori Eccles. p. 1. cap.*
15. n. 20. & 25.

108. Secundò de Jure invalidam cenſeo
 alienationem, factam ex justa quidem cau-
 ſa & cum conſenſu ſive licentia Apoſto-
 lica, quæ ad petitionem atque informa-
 tionem ſolius Prælati vel Rectoris alie-
 nantis: & non, ut moderna Praxiſ habet,
 cauſæ cognitione inſpectioneque per de-
 legatos præmiſſa, eſt impetrata, propter
Extravag. cit. textum ex eoque deſum-
 ptam rationem dubitandi pro Affirmati-
 va. Ratio eſt; quia per hujusmodi, con-
 ſenſum Apoſtolicum non ſatis conſultitur
 indemnitati Eccleſiarum: & propter hanc
 antiquo Jure præſcriptarum ſolemnita-
 rum defectus non ſuppletur. *De Jure,*
 dictum eſt, propter memoratam Praxin
 & modernum ſtylum Curiæ Romanæ, ha-
 rum defectum abundè ſuppletis, & illa-
 rum indemnitati ſatis conſulentis. Unde

109. Tertio, cum *cit. Quaranta n. 7.*
Donato n. 2. & Corrado Prax. diſpenſ.
Apoſtol. Lib. 9. cap. 1. n. 22. prævalida
 habendam cenſeo alienationem, quæ facta

eſt ex juſta cauſa & interveniente abſolu-
 tâ licentiâ ſedis Apoſtolicæ, legitime &
 abſque ob-vel ſubreptione impetratâ, &
 Motu proprio atque ex certa ſcientiâ in-
 terpoſitâ; cum propter rationem alla-
 tam pro Negativa: tum verò; quia, quidd
 Prælati inferiores res inutiles, exiguas,
 aut Eccleſiæ oneroſas abſque ulla ſolen-
 nitate alienare poſſint, habent ex conceſ-
 ſione & licentiâ Papæ, *can. Sine exceptio-*
ne, §. Item domus, 12. q. 2. qui, propter
 ſupremam & pleniffimam, quam habet,
 rerum Eccleſiaſticarum poteſtatem, ſana-
 re poteſt omnes Nullitates, ex quacun-
 que Conſtitutione Eccleſiaſtica proveni-
 entes, ſi ejus licentiâ vel actûs confirma-
 tio Motu proprio, vel de ſuæ poteſtatis
 Plenitudine fiat, ut à Rota deciſum, teſtis
 eſt Donatus *l. cit.*

In ſpecie autem Conſenſus & aſ-
 thoritas Apoſtolica tollit neceſſitatem
 Tractatus Capitularis, ſecundum *cit.*
Quaranta n. 7. & Pirrhing n. 55. cum
 ejus defectum abundè ſuppleat cognitio
 de evidentia Utilitatis, quam alienatio
 Eccleſiæ præfertur allatura: quæ delegatis
 in partibus committi ſolet, priusquam
 alienandi licentiâ Apoſtolica indulgeatur,
 Franc. Leo *cit. cap. 15. n. 27.* uti etiam
 Conſenſus immediati ſuperioris, ſecu-
 dum eosdem DD. & Redoanum *Rubric.*
cit. caſu 2. n. 5. idem enim operatur Re-
 ſcriptum & authoritas Principis, quod
 operatur interventus & decretum Infe-
 rioris, Baldus *in l. Illud 2. C. Quando de-*
creto opus non eſt: & habens verbum ſu-
perioris, non indiget verbò inferioris, ut
 idem loquitur *in Summa l. cit.*

Eadem fere ratio eſt Subſcriptionis
 & Conſenſus Capitularis; quia illius, ſal-
 tem ad valorem, neceſſitatem paſſim ſu-
 ſtulit conſuetudo, juxta dicta *Tit. 10. à*
n. 12. cujus non minor vis eſt, quàm po-
 teſtatis legiſlatoris; ex cujus voluntate

H b

e3 vim

ea vim habet Juri Positivo derogandi, *arg. c. fin. de Consuet. & l. De quibus 32. ff. de LL. Panormit. in c. fin. cit. n. 1. & Rochus de Curte in c. Cum tandem de Consuet. f. 4. n. 24.* iste autem, (sicut etiam illa) introductus est Jure solum Ecclesiastico: quò Papam non ligari, constat ex dictis & pronuntiato Baldi, illum *Supra Jus, Contra Jus & Extra Jus Positivum esse, asserentis in c. Cum super 4. de Causa poss. & propr. n. 1.*

III. Præter alios tamen *citt.* Quaranta & Wagnereck advertunt, si licentia Papæ non absoluta, neque ex certa scientia &c. sed cum clausula conditionata, *Si ita est,* concederetur, defectum solemnitatum, & præsertim Consensus Capitularis, ut notat Donatus *q. cit. n. 3.* non suppleri; ac proinde sine illis celebratum alienationis contractum invalidum fore: sicut sine illis non valet, in locis, ubi Constitutio Paulina usu non est recepta.

II 2. Dubium tertio & sicut non levis momenti, sic accipitis Resolutionis controversia est, an *Extravag. Ambitiosa cit.* usu sit recepta. Hac enim in re admodum variant DD. nam Quaranta in *Summa Bullar. V. Alienatio, n. 48.* & Corradus *Prax. Dispens. Apostol. Lib. 9. cap. 1. n. 7.* volunt, eam per totum Orbem usu esse receptam (recipiendam fortassis melius dixissent) integraliter & secundum omnes suas partes, etiam quoad penas extrinsecas censurarum. De ejusmodi viridij observantia in Urbe Romana, ex qua quotidie literæ Apostolicæ super rerum Ecclesiasticarum alienationibus emanant, & in toto Ecclesiæ statu, Alphons. à Leon. *de Censur. Recollekt. 4. V. Alienatio.* In Archiepiscopatu Mediolanensi, Bonacina *Tract. de Alienat. p. 5. n. 4.* In civitate & diocesi Florentina, Ant. de Petra *de Jurisdic. Episc. Tract. & cap. 2. n. 10.* In tota Italia & Neapolitano,

Lusitanæ & Hispaniæ Regnis, Marc. Ant. Genuens. *Prax. Curie Neapol. cap. 7. n. 1.* Melch. Phæbus *Lusit. decis. 88. n. 11.* & Barbosa *de Offic. Episc. alleg. 95. n. 49.* testantur: etsi apud istum Covarruvias, an ea recepta sit apud Hispanos, multoties in quæstionem & controversiam allatur adduci.

Contrà, eam non ubique, Sylvester *V. Alienatio, q. 15. in fine* aliusque relati Sarmiento *de Redit. Eccles. p. 1. cap. 7. n. 20.* Extra Italiam nullibi gentium, præsertim quoad locationes, Zypæus *Analyt. Jur. Pontif. ad hanc Rubric. n. 2.* Quoad easdem & privationem beneficiorum: & absolutè ex toto nullibi; & quamvis quoad dispositionem principalem & intrinsecam Nullitatis in multis; in paucis tamen locis, quoad extrinsecas excommunicationis, suspensionis &c. penas, usu receptam, asserit Navarrus *de Censur. Eccles. cap. 27. Excommunicati. 25. n. 150.*

Quam sensus DD. & locorum alius varietatem ponderantes Sairus *de Censur. Lib. 3. cap. 22. Excom. 8. in fine & Coutierz & Q. Canon. Lib. 1. cap. 8. n. 6.* docent, consulendam praxin & consuetudinem locorum ac provinciarum, esse standum. Hanc præcipuè spectans Wagnereck *in Extravag. cit. V. Inconsubstantiabilis* existimat, validas in multis locis videlicet alienationes, quæ sine summi Pontificis consensu fiunt, præsertim à Principibus Ecclesiasticis Germaniæ nostræ: qui propter hanc causam alicubi, saltem in non magni præjudicii alienationibus, ad Papam recurrere non solent: etsi id faceret tutius esset. Eandem praxin respiciens Engel *ad hanc Rubric. n. 15.* asserit, in Germania aliisque ab Italia remotis provinciis, ex quibus ad sedem Apostolicam difficilior est recursus, ex consuetudine alicubi Prælatos non exemptos pro alienand

andi licentia, non ad illam & Papam, sed ad Episcopos suos recurrere: eamque causa cognita, ab istis in ditionibus Belgicis concedi, testis est Zypæus l. cit. Conuetudinem verò, quæ Episcopi & Abbates exempti, jurisdictionem quasi Episcopalem in suis monasteriis obtinentes, in alienatione vulgari, & minoris æstimationis prædiorum alterius superioris consensum non requirunt, ex communibus & receptis principiis propugnat cit. Engel n. 24. Unde ulterius

115. Dubium quartò & non minoris, quàm prior, momenti & difficultatis controversia est, an, & quomodo dictæ Constitutionis Paulinæ non-usus in Episcopis & Abbatibus possit excusari. Ratio dubitandi est, quia ex una, singuli, qui à sede Apostolica confirmantur, in sua Consecratione vel Benedictione, in sequentia verba jurant: *Possessiones ad mensam meam vel ad Monasterium meum, pertinentes non vendam, neque donabo, neque impignorabo, nec de novo infundabo, vel aliquò modò alienabo, etiam cum consensu Capituli Ecclesie mee, vel Conventus Monasterii, inconsultò Romano Pontifice: etique juramento addunt, Et, si ad aliquam alienationem devenero, penas in quadam super hoc edita Constitutione, scilicet Extravag. Ambitiosa, contentas, eò ipsò incurvere volo, ut habetur in Pontificali Romano p. 1. Tit. de Consecrat. Episcopi & de Benedictione Abbatis: ex altera verò parte, servandum est omne juramentum, quod non vergit in dispendium salutis æternæ, nec redundat in alterius præjudicium vel detrimentum: & multò magis, quod est de re honesta, aliàs debita & in Ecclesiæ vel Monasterii bonum redundante, juxta Regulam c. Quamvis 2. de Pactis in 6. c. Cum contingat 28. de Jurejurando & c. Licet 2. eadem Rubr. m. 6.*

Hujus Argumenti vim, in favorem Prælatorum, ut enervet Wagnereck in Extravag. cit. V. Inconsultò, respondet. juramentò illò plus non promitti quàm quòd sine consensu illo ad nullam alienationem devenire velint, nisi in casibus antiquò Jure permisis: ac proinde, cum Ecclesiæ necessitas vel evidens utilitas alienationem postulat, rem Ecclesiæ vel Monasterii, præmissò tractatu & obtentò consensu capitulari, à Prælato alienari posse, quin agat contra juramentum; quia casus iste antiquò Jure est permissus. Atque sic Episcopale juramentum à JCT. is Romanis, super hac re à quodam Germaniæ Episcopo consultis, ante complures annos, asserit, explicatum.

Sed Responso ista non minùs difficilis est, quàm ratio, cui ipsam cit. Doctor opponit; quia relatum juramentum etiam se extendit, imò comprehendit casus, quibus rerum Ecclesiæ immobilium & pretiosarum alienatio ordinariè & licitè à Prælatis facta fuit: ac proinde eos, quibus alienatio ex justa causa & cum solennitatibus fit, cum; quia juramentum ad requirendum consensum Apostolicum obligat casu, quò intervenit consensus capitularis, præcipua antiqui Juris solennitatum, ut colligitur ex ejus tenore: & quò intervenit justa causa; quia alienationes sine justa causa etiam cum licentia & consensu Papæ faciendæ non sunt; imò in eas Papa non præsumitur consentire; cum licentiæ & consensui suo præmittere soleat accuratam cognitionem de Veritate & Justitia causæ alienandi, ut dictum est n. 104. tum verò; quia casus alienationum, antiquò Jure cum solennitatibus permisarum, comprehendit Constitutio Paulina: ad quam Prælatorum juramentum refertur, iterum patet ex ejus tenore. Et denique etiam; quia prædictum juramentum, si non comprehenderet casus

Hh 2

aliena-

alienationum, quæ ex iusta causa & cum solennitatibus fiunt, parùm aut nihil operaretur: & contra finem per ejus introductionem intentum, non constringeret potestatem Prælatorum; cum rerum Ecclesiasticarum, quascunque prius poterant, alienationes facere, non obstante juramento, sine consensu Apostolico possent.

- ¶ 117. Quare, Episcopos & Abbates velati juramenti ad consensum Apostolicum requirendum obligari, existimo in omnibus casibus, quibus ille requirendus est *vi cit.* Constitutionis Pauli II. Unde, sicut ista, sic etiam dictò juramento non obstante, non tantùm Feudalem & Emphyteuticum contractum, tribus casibus illius textu expressis, celebrare: sed etiam res Ecclesiæ damnosas, inutiles & modicas (aut saltem in Germania aliisque partibus ab Italia remotioribus, non magni momenti) & in casibus supra relatis alienare sine Apostolico consensu possunt, Panormit. *in c. Ut super cit. n. 15.* Sylvester *V. Alienatio q. 6.* Azor *p. 2. Institut. lib. 9. cap. 1.* & Lessius *Lib. 2. de I. & I. cap. 24. n. 64.* quia tales alienationes juramento non comprehenduntur. Contrà res immobiles (saltem magni momenti) sine consensu Apostolico alienare, etiam in casu Jure antiquò licito & cum consensu capituli, volentibus Episcopis aliisque Prælati, qui vigore Literarum Apostolicarum consecrantur, sicut *cit. Constitutio*, ubi usu recepta est, sic etiam juramentum obstat, ut præter *cit. DD.* docent Navarrus *de Alienat. rerum Eccles. n. 14.* Layman *Lib. 3. Tract. 4. cap. 8. n. 10.* & Pirthing *ad hanc Rubric. n. 57.* propter rationem supra allatam.

- ¶ 119. In praxi, etsi difficilem censeam, non tamen rejicio alteram Responzionem, quæ eidem argumento occurrit *cit. Wagne-reck* asserens, in juramento, quò Episcopi,

si quando ad alienationem inconsultò Papa devenierint, se obnoxios fore presentur pœnis, in Paulina Constitutione sine *Extravag. Ambrosia cit.* contentis, sibi intelligi hanc etiam tacitam conditionem: *Si, vel Quatenus Extravag. hujusmodi usu est recepta:* cujus rationem eam reddat quòd juramentò illò Prælati se non obligent ad servandam legem, quæ in sua Provincia usu non recepta, aut non-ulu vel contraria consuetudine est abrogata. Sed etsi hæc in Episcopis procedant: Abbasbus tamen aliisque Regularibus, immobilia alienaturis, licentiam S. Congreg. Card. Trid. Interpp. hodie necessariam patet ex dictis *n. 80.*

ARTICULUS VII.

De Rerum malè alienatarum Revocatione.

SUMMARIUM,

120. Ecclesia agere potest contra Prælatum, rem suam malè alienatam.
 121. Vel contra possessorem ejusdem rem alienatam.
 122. Qua repeti potest à superiore alienantis.
 123. An etiam ab ipso, dubitandi rationes.
 124. Jura conclusioni non prevalentes.
 125. Casus, quibus alicui contra iuramentum factum venire.
 126. Etiam propria turpitudine alligata, licet.
 127. Eisdem repetit Prælatus solam restitutus.
 128. Etsi non repetiturum se juravit.
 129. Uti & alienantis successor.
 130. Capitulum, etiam sede Plenà.
 131. Et ceteri clerici.